

לכח. לא וְעָשִׂיתָ אֶת-מַעֲלֵל הָאִפּוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת: **לב** וְהָיָה פִּי-רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שֹׁפָה וְהָיָה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֶגְכִּי תִחְרָא וְהָיָה-לוֹ לֹא יִקְרָע: **לג** וְעָשִׂיתָ עַל-שׁוּלְיוֹ רִמְנֵי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל-שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפַעֲמָנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב: **לד** פַּעֲמָן זָהָב וְרִמּוֹן פַּעֲמָן זָהָב וְרִמּוֹן עַל-שׁוּלֵי הַמַּעֲלִיל סָבִיב: **לה** וְהָיָה עַל-אַהֲרֹן לְשָׂרֵת וּנְשָׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל-הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה' וּבִצְאָתוֹ וְלֹא יָמוּת:

בפרשתנו מוזכרת פרשת בגדי כהונה בסמוך לקרבנות המילואים

שנצטוו אהרון ובניו להקריב בתחילת עבודתם במשכן. עיי בגמרא בזבחים פח: וכתבו מה לומדים מסמיכות שתי הפרשיות

מהללאל אומר שבעים ושנים^א ואמר רבי עיניי בר ששון^ב למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין כתונת מכפרת על שפיכות דם שנאמר וישחטו שעיר עזים וישבלו את הכתנת בדם מכנסים^ג מכפרת על גילוי עריות שנאמר^ד ועשה להם מכנסי בד^ה [לכסות (את) בשר ערוה] מצנפת מכפרת על גסי הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה אבנט מכפר על הרהור הלב הריכא דאיתיה חושן מכפר על הדינין שנא' ^ו ועשית חושן משפט אפוד מכפר על עבודת כוכבים שנאמר^ז אין אפוד ותרפים מעיל מכפר על לשון הרע מנין א"ר חנינא יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע וציץ מכפר על עזות פנים בציץ כתיב^ח והיה על מצח אהרן ובעזות פנים כתיב^ט ומצח אשה זונה היה לך איני והא"ר יהושע בן לוי שני

דבר שבקול.
פעמונים שבו

על מה מכפר המעיל ומדוע (עינינו גם בפירוש רש"י)?

חומרת חטא לשון הרע:

עינינו במקורות הבאים וכתבו ליד כל אחד את החומרה של החטא בו: תענית ח.

ומנודה שהעמידו עדות: ונלמה

שנאמר מקנה אף על עוה^א אמר ר"ל מאי דכתיב אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון לעתיד לבא מתקבצות ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל אתה מה הנאה יש לך אמר להם ואין^ב יתרון לבעל הלשון אמר רבי אמי אין תפלתו של אדם

: זבחים תלמוד בבלי עמוד מס 187הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

רכין טו:

יא תענית תלמוד בבלי עמוד מס 26הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

לך לשון רמיה^א אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר שנאמר^ב אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו^ג ואמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר^ד מלשני בסתר רעהו אותו אצמית וכתיב^ה הצמיתות ומתרגמין חלומין^ו ותנן^ז אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה^ח אמר ריש לקיש לאמר לא אמרתי הלא צפניהם הודיתי: דמיתאמר^ט זהיה תורתו של מוציא שם רע^י ואמר ריש לקיש תלמוד בבלי עמוד מס 41הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

הבעים חזי חומרה חממה כמו נישנה משה משיבא ל"א שאם גלו הצעלים ואמרו למה אמרת כן לא מזלתי צי לאמר לא אמרתי הלא צפניהם הודיתי: דמיתאמר^ט זהיה תורתו של מוציא שם רע^י ואמר ריש לקיש תלמוד בבלי עמוד מס 41הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

וכי מה יתרון לבעל הלשון ואמר ריש לקיש כל המספר לשון הרע מגדיל עונות עד לשמים שנאמר^א שחו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע ראוי לסוקלו באבן כתיב הכא אותו אצמית וכתיב^ב הצמית וכו' וידו אבן כי ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם שנאמר מלשני בסתר רעהו^ג אותו אצמית ובה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל אל תיקרי אותו לא אוכל אלא אותו לא אוכל ואיכא דמתני

לו ערכין תלמוד בבלי עמוד מס 41הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

מקא במערבא אורי לשון תלתיא קטיל תלתיא הורג^א (ב) צמספרו ולמקבלו^ב (ג) ולאמרו א"ר מאי ברי חנינא מאי דכתיב^ג מות וחיים ביד לשון וכי יש יד ללשון לומר לך מה יד ממותה אף לשון ממותה אי מה יד אינה ממותה אלא בסמוך לה אף לשון אינה ממותה אלא בסמוך לה ת"ל חן שחוט לשונם אי מה חן עד ארבעים וחמשים אמה אף לשון עד ארבעים וחמשים אמה תלמוד לומר שחו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ וכי מאחר דכתיב שחו בשמים פיהם חן שחוט לשונם למה לי הא קמשמע לן דקטיל בחין וכי מאחר דכתיב

לו ערכין תלמוד בבלי עמוד מס 41הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ראו בגמרא שם וכתבו מדוע חמור כל כך עוון לה"ר?

למדנו על חומרת החטא ולמדנו שמעיל הכה"ג מכפר על חטא זה. בדברי המפרשים רואים שגם בפרטי וחלקי המעיל הדבר נעשה באופן מכונן שיתאים ללימודים הקשורים לחטא לשון הרע. נלמד חלק מהם להלן:

כלי יקר

(א) ועשית את מעיל האסוד כלי תכלת. לפי שהמעיל מכפר על לשון הרע על כן היה כולו תכלת כי תכלת דומה לים ועל ידי התכלת יסתכל בים וממנו יראה וכן יעשה, כי בים נאמר (איוב לח י א) ואשכור עליו חקי ואשים בריח ודלתים, ואומר עד פה תבא ולא תוסיף וגו'. וכך נתן הקב"ה אל הלשון חומה ובריח כמו שאמרו רז"ל (ערכין טו:) ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר ומה יתן ומה יוסיף לך שמייה לשון רמיה, כי יצא לחוץ ידבר ישלח חץ שחוט לשונו לכל ב (שמות) תנ"ך. ירושלים. תשנ"ה. עמוד מס 747 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ראו בדברי ה"כלי יקר" מה מלמדת אותנו עשיית המעיל מצבע תכלת (הרחב!)

ה"חפץ חיים" בספרו "שמירת הלשון" כותב הסבר נוסף לדבר:

לב וְהָיָה פִּי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שֶׁפֶה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֵיגָר כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה לוֹ לֹא יִקְרַע:

שפה יהיה לפיו. שהמעיל מכפר על לשון הרע (נחמס פמ:), שאם חטא בלשון הרע יעשה שפה לפיו שימנע מלשון הרע ויעשה תשובה ויתכפר לו.

א [בראשית שמות] יעקב בן אשר - רבינובן תאומים, אליהו דוד בן בנימין עמוד מס 265 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

בפ"ע. ועשית את מעיל האסוד כליל תכלי ונראה שלכך בא תכלת כמו שאחז"ל על ציצית שנצטווה בפחיל תכלת שהתכלת דומה לים ויג דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד והייג שעל ידם יזכור שיבא לדיון לפני כסא הכבוד כן הוא גם בזה איתא בתנדי"א שהלשון היא מספר היא עולה עד כנגד כסא הכבוד שנאמר שתי בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ וע"י שהיא לבוש תכלת יזכור ויתבונן אל דבריו עולים וישמר מזה. חיה פי ראשי

ראו בדברי בעל הטורים (המורה נבוכים) מה רומזת עשיית השפה במעיל?

בעל העקדה מסביר את הרמז בפעמוני המעיל שיש בין פעמון לפעמון של זהב רימון תכלת מבד מהם שלשת הרמזים?

כמות אדם חזק. האדם לוב שובו פעמוני זהב נקרב רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני לפי שהענין הנכון תוך זוג כזה שהוא מלאמר ופאחים מידוע שלא יתקשה ולא ישמע רק כחץ מארץ וזוה רמז גמולא למלש' דברים: האחר שלא יסתכל באדם לפרסם דבריו אלא שיראה בהתעמט ממנו יכיר מעט מושר ממה שיש בו ובאסילו אותו המעט לא יעשה ממנו עקר

שמות עראמה, יצחק בן משה עמוד מס 345 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

באלישיך הקדוש מבאר את עניינו של הפסוק האחרון ומה הוא מלמד אותנו. קיראו את דבריו והסבירו בכתב:

והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות (כח לה). ועל השביעית אמר והיה על אהרן לשרת ונשמע כו'. והוא, כי המנבל פיו בחלאת טומא נבלות הפה שקץ ישקץ פיו ולשונו, ותעב יתעבם כי עשאם בסיס לדבר האסור ואיככה יוכל לדבר לפני מלך מלכי המלכים בפה דובר נבלה ולא יקצוף על קולו לאמר מי זה נבזה ערב אי לבו לעמוד לפני לבקש רצון על עונותיו בניבו נבזה בכלי מכוער מוקצה מחמת מיאוס חלאר טומאת נבלתו כדבר אחת הנבלות. והן לו הייו עבר מלך הארץ. האם עמדת לפניו לשרתו עי שולחנו ככלים מכלים צואים, הלא הכלם, וגם הוא כרעש גדול מלאך רשע יצוה לך להמיתו בחורב. ועתה שא נא קל וחומר ומה אם למלך הכושני חרש את חרשי אדמה להבל דמה תחיינ את ראשן בשרת אותו בכלי בלתי טהור, ומי גם עתה אתה יתוש נטוש כי תערב אל לבן להתהדר לפני מי שאמר והיה העולם אשו לגדולתו מי מקדשים עליונים ותחתונים בשפו ברורה ובנעימה קדושה יהיה כדאי לעמוד לפניו ולדבר אליו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כי יקריב איש והוא בן בליעל מדבר אליו בטומאת שפתים, כי פיך שלחת ברעת נבלות הפה ותמאס, ומאין ולאין שמת לבך לדבר אליו ולומר לפניו הללויה בפה דובר נבלה. ואוי לה לאותה כושה כי תבא בית ה' ולא נמנע מהביא עביט מי רגלים במקדש מפני הכבו השוכן שם. ואנה תוליך את חרפתך, כי תהפ כלי שרת העומד לשרת בו את קונך לאחד נ הביבין. והלא על הפה שאדם שח בו שית

ב (שמות) אלשיך, משה בן חיים עמוד מס 329הודפס עיי תכנת אוצר החכמה

לסיכום: למדנו על חומרת חטא לשון הרע ועל הדרכים להשמר מחטא זה וכן על חשיבות הדבר להיות בעלי לשון טהורה שבה נוכל לפנות אל ה' בדברי תורה וקדושה

והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות (כח לה). ועל השביעית אמר והיה על אהרן לשרת ונשמע כו'. והוא, כי המנבל פיו בחלאת טומא נבלות הפה שקץ ישקץ פיו ולשונו, ותעב יתעבם כי עשאם בסיס לדבר האסור ואיככה יוכל לדבר לפני מלך מלכי המלכים בפה דובר נבלה ולא יקצוף על קולו לאמר מי זה נבזה ערב אי לבו לעמוד לפני לבקש רצון על עונותיו בניבו נבזה בכלי מכוער מוקצה מחמת מיאוס חלאר טומאת נבלתו כדבר אחת הנבלות. והן לו הייו עבר מלך הארץ. האם עמדת לפניו לשרתו עי שולחנו ככלים מכלים צואים, הלא הכלם, וגם הוא כרעש גדול מלאך רשע יצוה לך להמיתו בחורב. ועתה שא נא קל וחומר ומה אם למלך הכושני חרש את חרשי אדמה להבל דמה תחיינ את ראשן בשרת אותו בכלי בלתי טהור, ומי גם עתה אתה יתוש נטוש כי תערב אל לבן להתהדר לפני מי שאמר והיה העולם אשו לגדולתו מי מקדשים עליונים ותחתונים בשפו ברורה ובנעימה קדושה יהיה כדאי לעמוד לפניו ולדבר אליו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר כי יקריב איש והוא בן בליעל מדבר אליו בטומאת שפתים, כי פיך שלחת ברעת נבלות הפה ותמאס, ומאין ולאין שמת לבך לדבר אליו ולומר לפניו הללויה בפה דובר נבלה. ואוי לה לאותה כושה כי תבא בית ה' ולא נמנע מהביא עביט מי רגלים במקדש מפני הכבוד השוכן שם. ואנה תוליך את חרפתך, כי תהפך כלי שרת העומד לשרת בו את קונך לאחד מן הביבין. והלא על הפה שאדם שח בו שית

ב (שמות) אלשיך, משה בן חיים עמוד מס 329הודפס עיי תכנת אוצר החכמה